

JINÉ AKTY

EVROPSKÁ KOMISE

Zveřejnění žádosti podle čl. 50 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin

(2016/C 105/10)

Tímto zveřejněním se přiznává právo podat proti žádosti námitku podle článku 51 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ⁽¹⁾.

JEDNOTNÝ DOKUMENT

„ΚΟΛΟΚΑΣΙ ΣΩΤΗΡΑΣ“/„ΚΟΛΟΚΑΣΙ-ΠΟΥΛΛΕΣ ΣΩΤΗΡΑΣ“ (KOLOKASI SOTIRAS/KOLOKASI-POULLES SOTIRAS)**Č. EU: CY-PDO-0005-01309-3.2.2015****CHOP (X) CHZO ()****1. Název:**

„Κολοκασι Σωτηρας“/„Κολοκασι-Πουλλες Σωτηρας“ (Kolokasi Sotiras/Kolokasi-Poules Sotiras)

2. Členský stát nebo třetí země

Kypr

3. Popis zemědělského produktu nebo potraviny**3.1. Druh produktu**

Třída 1.6 Ovoce, zelenina a obiloviny v nezměněném stavu nebo zpracované

3.2. Popis produktu, k němuž se vztahuje název uvedený v bodě 1

Rostlina taxonomicky spadá do čeledě *Araceae* a rodu *Colocasia*. Rod zahrnuje druh *Colocasia esculenta* neboli kolokázie jedlá, který se pěstuje na různých místech světa včetně Kypru. Tato rostlina se vyskytuje zejména v tropech; vyžaduje bohatou závlivu, kyperským podmínkám se ale přizpůsobila.

Kolokázie neboli taro se pěstuje pro jedlé hlízy. Rostlina má jednu hlízu hlavní (*mappa*), okolo ní rostou hlízy vedlejší. Hlavní mateřská hlíza je umístěna ve středu pod zemí a říká se jí *kolokasi* neboli taro. Dceřiné hlízy, které jsou menší, rostou okolo středové hlízy a nazývají se mladé taro, řecky *poules*.

Taro se pěstuje zejména na červenozemi v okolí obce Sotira a díky charakteristickým vlastnostem této oblasti se podle ní i označuje jako „Kolokasi Sotiras“ (*mappa*) a „Kolokasi-Poules Sotiras“ (*poules*).

Charakteristické vlastnosti**Fyzikální vlastnosti**

Tvar „Kolokasi Sotiras“: válcovitý, nejširší je hlíza uprostřed, na konci je mírně zaoblená nebo do špičky.

Tvar mladého tara „Kolokasi-Poules Sotiras“: je specifický, protože hlíza je a) zakřivená, b) je menší a tenčí než hlavní hlíza a c) na horním konci je zašpičatělá.

Velikost: hlíza „Kolokasi Sotiras“ dorůstá do délky 10–30 cm, průměr má 5–15 cm. Hlízy mladého tara „Kolokasi-Poules Sotiras“ nemají stanovené rozměry.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 343, 14.12.2012, s. 1.

Organoleptické vlastnosti

Vlastnosti se vztahují na „Kolokasi Sotiras“ i na „Kolokasi-Poulles Sotiras“.

Textura: hladký povrch s nepravidelným, nepatrným žebrováním.

Povrchové zbarvení: *mappa* i *poulla* jsou světle hnědé, okolo oček je tmavší odstín. Po oškrábání se objeví nepravidelné bílé skvrny. Ve spodní části hlízy vyrůstá tzv. nožička, již místní pěstitelé nazývají *mousoulos*. I ta je bělavá, téměř stejně jako dužnina.

Barva dužniny: smetanová až nažloutlá s malými hnědými skvrnkami po celém povrchu. Ten je poměrně vlhký z důvodu přítomnosti šťavelanu vápenatého. Právě kvůli němu je „Kolokasi Sotiras“ třeba vařit, aby byla dobře jedlá. Dužnina je hladká a obsahuje drobná zrnka škrobu.

Vůně: neutrální nebo bez zápachu.

3.3. Krmivo (pouze u produktů živočišného původu) a suroviny (pouze u zpracovaných produktů)

—

3.4. Specifické kroky při produkci, které se musejí uskutečnit ve vymezené zeměpisné oblasti

Všechny fáze produkce včetně přípravy materiálu na množení až po očištění hlíz se musí uskutečnit ve vymezené oblasti.

3.5. Zvláštní pravidla pro krájení, strouhání, balení atd. produktu, k němuž se vztahuje zapsaný název

—

3.6. Zvláštní pravidla pro označování produktu, k němuž se vztahuje zapsaný název

—

4. Stručné vymezení zeměpisné oblasti

Vymezená zeměpisná oblast zahrnuje pozemky s červenozemí v okrese Famagouste na katastrálním území obcí Sotira, Avgourou, Frenaros a Liopetri.

5. Souvislost se zeměpisnou oblastí

Specifičnost produktu

Specifické vlastnosti produktů „Kolokasi Sotiras“ „Kolokasi-Poulles Sotiras“ jsou:

- a) dlouhý, rovný, válcovitý tvar mateřských hlíz *mappa* a zahnutý tvar u mladého tara *poules*;
- b) jednotný povrch hlíz (po oškrábání) s nepatrným žebrováním nebo bez něj;
- c) bělavé zbarvení epidermy po odstranění hlíny a velké části slupky po oškrábání hlízy nožem.

Díky těmto vlastnostem mohou spotřebitelé snadno odlišit „Kolokasi Sotiras“ a „Kolokasi-Poulles Sotiras“ od produktů pěstovaných v jiných oblastech. Na vegetativní rozmnožování se používá materiál z rostlin vypěstovaných ve vymezené oblasti, což umožňuje, že se pěstují rostliny s charakteristickými rysy.

Příčinná souvislost mezi zeměpisnou oblastí a jakostí nebo vlastnostmi produktu (u CHOP) nebo specifickou jakostí, povětí nebo jinou vlastností produktu (u CHZO)

Je možné shrnout, že pěstování kolokázie na Kypru se začalo spojovat s vymezenou zeměpisnou oblastí zejména díky znalostem a dovednostem místních pěstitelů a díky příznivým půdním a klimatickým podmínkám.

Specifičnost zeměpisné oblasti

Nadmořská výška: Vymezená zeměpisná oblast leží na východním okraji Kypru, v maximální vzdálenosti 14 km od moře a v maximální výšce 80 m. n. m. Půda je zde relativně hluboká, území je rovné, směrem k moři se svažuje rovnoměrně a mírně.

Vlastnosti červenozemě: právě v okolí obce Sotira se nachází většina kyperské půdy, kterou lze označit jako červozem. Jedná se o rovinaté nebo mírně svažité území, půda je zde těžká s vysokým obsahem jílu, schopnost zadržovat vodu dosahuje 30 až 35 % a výměnná kapacita je 28 až 33 %. Za standardní vlhkosti je tato půda obecně drobivá a poréznější, ale i propustnější a lépe se odvodňuje než těžké aluviální půdy. Půda má hodnotu pH okolo 7,5–8,0 a její výměnná kapacita činí zhruba 28–33 meq/100 g. Obsah organické hmoty v ornici bývá mezi 0,5 a 2 %, u podloží méně než 1 %. Všechny tyto faktory významně přispívají k rozvoji a odolnosti rostlin, stejně tak jako ke kvalitě a množství hlíz, protože kolokázii vyhovují spíše těžké a hluboké půdy, dobře odvodněné, drobivé a s dobrou schopností zadržovat vodu. Zásadní význam pro pěstování této plodiny mají nejen uvedené faktory, ale i úrodná půda – to vše totiž umožňuje zdravý růst kořenového systému. Rostlina pak lépe a intenzivněji čerpá živiny a následně má vyšší výnos.

Klimatické podmínky: vymezená zeměpisná oblast se vyznačuje těmito klimatickými podmínkami:

- relativně mírné zimy (listopad — únor), průměrné teploty 16 až 18 °C, minimální průměrné teploty neklesají pod 8 °C;
- léta (květen — září) s relativně nepřilíš vysokými teplotami, průměrné teploty se pohybují okolo 21 až 29 °C;
- vysoká relativní vlhkost vzduchu, průměrné hodnoty se celoročně pohybují okolo 58 až 79 %.

Uvedené klimatické podmínky tvoří klimatický profil vymezené oblasti a jsou vhodné pro pěstování kolokázie, protože to je celkově rostlina teplomilná, jež potřebuje průměrnou denní teplotu nad 21 °C a jež velmi citlivě reaguje na mráz. Kvůli této citlivosti na teplotu se kolokázii daří na rovinách, jako je vymezená zeměpisná oblast – ta leží poblíž moře, má menší výkyvy teplot a teplotní rozdíl mezi dnem a nocí je malý.

Lidské faktory: lidské faktory postupem času vedly k vytvoření jedinečných pěstitelských postupů, které spoluvytvářejí vlastnosti produktu. Mezi tyto postupy patří:

- a) výběr materiálu na množení: producenti si osvojili řadu postupů, pokud jde o výběr materiálu pro vegetativní množení rostlin a manipulaci se sazenicemi. Pro množení vybírají malé, celé a deformované *mappes* nebo *pouilles*, případně řezy *mappes*, je však třeba sledovat, zda mají dostatek oček.

Producenti skladují materiál určený k množení na tmném místě, zahrnutý zeminou a odřezky, a to až do dne výsadby. Některé rostliny mohou také nechat v zemi až do následující výsadby, kdy rostliny vytrhnou a ihned je znovu zasadí jako nové sazenice. Na některých pozemcích se navíc vysazuje kolokázie pouze za účelem získání sazenic na další rok. Pro tento účel se hodí hlavně pozemky, které ležely ladem a na nichž se předtím pěstovaly luštěniny.

- b) přihrnování zeminy: když kolokázie doroste do výšky 70 až 80 cm, přihrnuje se k ní speciálním pluhem zemina – pluh zeminu z horní vrstvy brázdy přihrne k rostlině a zakryje jí stonek až do výšky zhruba 30 až 40 cm. Zeminu lze přihrnovat též ručně, motykou. Přihrnování se provádí alespoň jednou během vegetačního období a bezprostředně po něm následuje kropení. Tento péstební postup usnadňuje textura, složení, ale zejména struktura červenozemě ve vymezené zeměpisné oblasti. Přesněji řečeno, umožňuje jej stabilní struktura půdy, jež při kropení nebo při dešti nepodléhá erozi a jež se dá snadno a rovnoměrně přihrnout ke stonku rostliny. Navíc je zde půda porézní, a tedy dobře provzdušněná, a tak má kolokázie vynikající podmínky pro růst. Typické rostliny „Kolokasi Sotiras“ jsou velké a hlízy mají oválný tvar. V jiných podmínkách by hlízy byly malé a kulaté.

- c) očišťování: po sklizni pěstitel převezme hlízy *mappa* i *pouilles* do skladu, dočasného skladu nebo do balírny, kde se očišťují. Hlízy se z důvodu blízkosti a dostatku prostoru očišťují ve vymezené oblasti v blízkosti polí, na nichž se kolokázie pěstuje. Pěstitelé a jejich rodiny mají potřebné znalosti a dovednosti: při čištění se celá hlíza *mappa* nebo *pouilles* nožem očistí od zeminy a nečistot, aby byla bílá. Samozřejmě se při tom odstraní většina slupky, aby bylo možné odstranit zeminu, kterou se hlíza obalila. Kolokázie se očišťuje v rámci vymezené oblasti, neboť jde o součást umu místního obyvatelstva a pěstitelů předávaného z generace na generaci. Je třeba poznamenat, že očišťování se provádí výhradně ve vymezené zeměpisné oblasti a v žádné jiné oblasti Kypru, kde se kolokázie pěstuje.

d) skladování zralých hlíz v půdě a postupná sklizeň:

Vzhledem k tomu, že se kolokázie může po určitou dobu ponechat v půdě, sklízí ji pěstitelé v závislosti na potřebách trhu. Ze zkušeností pěstitelů i z fyziologie rostliny vyplývá, že hlízy může poškodit pouze dlouhotrvající mráz, ten se ale v oblasti téměř nevyskytuje. Pěstitelé ze zkušenosti vědí, kolik denně mohou prodat, a sklídí tak pouze potřebné množství. Díky této zvláštnosti se zde kolokázii přezdívá „pokladnička“, protože její producenti disponují produktem, jenž je stále „na skladě“ a zajišťuje jim stabilní a dopředu odhadnutelný příjem. Skladování zralých hlíz v půdě je jednou z hlavních dovedností pěstitelů v této zeměpisné oblasti a nikde jinde na Kypru se nepoužívá.

Historické faktory

Podle některých pramenů se kolokázie dostala do oblasti obce Sotira z poloostrova Karpas na počátku 20. století. Zpočátku se plodina pěstovala pouze na pozemcích v blízkosti moře, kde nebyla červenezem. Postupně se ale její pěstování přesouvalo do vnitrozemí (k obci Sotira) na pozemky s červenou zeminou. A zjistilo se, že místní půda svým složením a lepší schopností zadržovat vodu výrazně zlepšuje kvalitu produktu co do velikosti, jednotnostního tvaru, výnosu a textury.

Pěstování kolokázie v okolí obce Sotira se pomalu, ale jistě rozšiřovalo během celého 20. století. Po roce 1974 začalo být intenzivnější, protože bylo třeba zaplnit mezeru, která vznikla ztrátou pěstitelských oblastí v severní části Kypru. I když kolokázie „Kolokasi Sotiras“ nikdy nebyla hlavní plodinou této oblasti, během 90. let 20. století oblastní úřad pro zemědělství ve Famagustě vedl zvláštní spis věnovaný této plodině s cílem zlepšit systém zavlažování a vytvořit registr pěstitelů „Kolokasi Sotiras“. To potvrzuje i novější dokument (z roku 2013) oblastního úřadu pro zemědělství ve Famagustě, podle něhož celkem 139 ze 179 producentů (tedy 77 %) kolokázie v této oblasti působí právě v okolí obce Sotira. Tento úřad provedl průzkum i v roce 1990 a výsledky zařadil do složky o kolokázii – celková plocha osázená kolokází v oblasti Famagousta činila 130 hektarů, z toho v okolí obce Sotira celkem 100 hektarů, tedy celých 77 %. Je to dokladem vysoké koncentrace pěstování této plodiny v dané oblasti. Je třeba říci, že zbylí producenti pocházejí s jiných vesnic vymezené zeměpisné oblasti. Při srovnání údajů statistického úřadu o produkci ve vymezené zeměpisné oblasti v porovnání s celkovou produkcí na Kypru ostatně vyplývá, že v okolí obce Sotira je soustředěna produkce kolokázie z více než 90 %.

Kulturní aspekty:

Hlíza „Kolokasi Sotiras“ je základní přísadou místní tradiční speciality *kapama*, kterou vyhledávají i turisté. Zároveň je kolokázie významnou součástí regionální kultury, o čemž svědčí i to, že se na počest této plodiny tradičně organizuje festival. Od roku 1970 se konal nepravidelně, nedávno jej začalo s podporou zastupitelstva obce Sotira jednou ročně pořádat místní sdružení. „Kolokasi Sotiras“ a „Kolokasi-Poules Sotiras“ jsou typické produkty nerozlučně spjaté se svým regionem, a tak se objevují i na různých akcích pořádaných obecními sdruženími.

Listy kolokázie odolávají škůdcům i chorobám, což se odrazilo v místním úsloví *jsi jako list kolokázie* (řecky: *eisai opos to kolokasófylo*) – takto označená osoba se nenechá ničím znepokojit a žádný problém ji nevyvede z míry.

Odkaz na zveřejnění specifikace

(čl. 6 odst. 1 druhý pododstavec tohoto nařízení)

[http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/F3FF567F4E8FF1C5C2257B970039D8EF/\\$file/Προδιαγραφές%20Κολοκάσι%20Σωτήρας%20_Κολοκάσι%20Πούλλες%20Σωτήρας.pdf](http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/F3FF567F4E8FF1C5C2257B970039D8EF/$file/Προδιαγραφές%20Κολοκάσι%20Σωτήρας%20_Κολοκάσι%20Πούλλες%20Σωτήρας.pdf)